

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ สัจธรรมไง สัจธรรมแสวงหา ชีวิต เห็นใหม่ ชีวิตนี้เวียนว่ายตายเกิด เวลาเกิดมาแล้ว เวลาไร้เคียงสามันน่ารักน่าชัง แต่เวลาโตขึ้นมาแล้วมันมีแต่ความทุกข์ความยาก ความทุกข์ความยาก กิเลสมันบีบคั้นหัวใจ ถ้ากิเลสมันบีบคั้นหัวใจ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน สอนถึงสัจธรรม สัจธรรมมันเป็นเช่นนั้น มันมีของมันอยู่อย่างนั้น แต่คำว่า “มีของมันอยู่อย่างนั้น” เราเข้าใจของเราเองไวมันมีอยู่อย่างนั้น โดยที่เราไม่ได้ทำสิ่งใดเลย

แต่เวลาองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่ามันมีของมันอยู่อย่างนั้น แต่ต้องมีการกระทำ สัจจะความจริง ศีล สมาธิ ปัญญาเข้าไปชำระล้างตามความจริงอย่างนั้น มันถึงจะชำระล้างอย่างนั้น เพราะชำระล้างอย่างนั้นจากหน้ามือเป็นหลังมือ จากหน้ามือเป็นหลังมือนะ จากที่ว่าความทุกข์บีบคั้นในหัวใจ มันจะมีความปลอดโปร่ง มีความโล่งโล่ง สัจธรรมๆ ขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐอย่างนี้ไง ประเสริฐเลิศเลิศ ประเสริฐเหนือโลกเหนือโลกเหนือสงสารเหนือการเวียนว่ายตายเกิด มันเป็นสัจจะความจริงอันหนึ่ง แต่สัจจะความจริงอันนี้มันละเอียดอ่อนลึกซึ้งจนผู้ที่มีอำนาจวาสนาถึงจะเข้าไปรื้อค้นถึงสัจจะอันนั้นได้

เวลาธรรมมาคุยกันด้วยความเข้าใจข้างตนเอง ด้วยความเห็นแก่ตัวใจ “ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม ของมันมีอยู่แล้ว เดินเข้าไปเผชิญหน้ามัน เข้าไปเจอมัน”

เดินหน้าเข้าไปเจอมัน องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องสร้างบุญญาธิการมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เวลาองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ “มีความรู้เสมอเรา มีความเห็นเหมือนเรา ความรู้เสมอเรา มีความเห็นเหมือนเรา” คูสิ เราศึกษาธรรมะขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคนก็มีความรู้ทุกคนมีความเห็นทั้งนั้นนะ ศึกษาธรรมะขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วซาบซึ้งๆ ซาบซึ้งก็เวียนว่ายตายเกิด เวียนว่ายตายเกิดด้วยความไม่รู้ตัวไวมันไม่รู้ตัวมันเองหรือ มันรู้ตัวมันเองไม่ได้เพราะมันไม่มีสัจจะความจริงในหัวใจ

ถ้ามีสัจจะความจริงในหัวใจ เห็นใหม่ ที่ว่ามันเป็นเช่นนั้นเองๆ...มันเป็นเช่นนั้นเอง แต่คนต้องไปรื้อค้นไปเห็นสัจจะความจริงอันนั้นมันถึงเป็นเช่นนั้นเอง แล้วเป็นเช่นนั้นเอง นี่ทำลายภวาสวะ ทำลายภพทำลายหัวใจ หัวใจมันเหนือโลก มันเหนือความเป็นเช่นนั้นเอง เพราะความเป็นเช่นนั้นเองมันเหมือนขาดสติเหมือนขาดปัญญา เหมือนแร่ธาตุ แร่ธาตุต่างๆ มันรู้ตัวมันเองใหม่ นี่มันไม่รู้ตัวมันเองเลยละ แล้วมันมีคุณค่าสิ่งใดใหม่ มันมีคุณค่าต่อเมื่อคนเอามันมาใช้ประโยชน์ไฉ่

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของเรามันมีคุณค่ามาก มีคุณค่ามาก แต่กิเลสมันพาใช้ กิเลสมันพาใช้ มันพาให้เราทำหน้าที่การงาน ทำให้เราคิด ทำให้เราค้นคว้า ทำให้เราเป็นขี้ขำมัน มันพาใช้ กิเลสมันพาใช้ มันยังไม่ใช้ธรรมะพาใช้ ธรรมะพาใช้คือพวกเรานี้ไฉ่

ถ้าธรรมะพาใช้ เราชวนขวยของเรา เราทวนกระแส คำว่า “ทวนกระแส” นะ มันชอบสิ่งใด มันต้องการสิ่งใด มันปรารถนาสิ่งใด เราทำฝั่งตรงข้าม มันอยากไป ไม่ไป มันอยากทำ ไม่ทำ มันไม่อยากเดินจงกรม ไม่อยากนั่งสมาธิภาวนา พามันทำ

“ทำไปทำไม ทำหน้าที่การงานแล้วมันได้ผลตอบแทน ไฉ่เดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนา มันไม่เห็นได้สิ่งใดเลย”

ไม่เห็นได้สิ่งใดเลย มันไปค้นคว้าเอาความจริงไฉ่ ค้นคว้าหาใจของตัวไฉ่ ค้นคว้าถ้ามันได้ขึ้นมา สัมมาสมาธิ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แม้แต่มันสงบระงับเข้ามามันก็มีความสุขของมันแล้วละ

ที่นี้ความสุขของเรา คนเราเกิดมา เกิดมา คุณิ คนจีนด้วย คนจีนต้องมีหน้าที่การงาน คนจีนเป็นคนที่ประหยัดมัธยัสถ์ คนที่ชวนขวย คนจีนเขาต้องทำการงานไฉ่ เขาวัดกันด้วยผลงานไฉ่ แล้วเห็นมาบวชพระ เห็นมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นว่าขี้เกียจไฉ่ ไม่ทำหน้าที่การงาน แต่นั่นนะทำยิ่งกว่าที่เขาคิดไฉ่ เพราะหลวงตาท่านบอกว่า “หน้าที่การงานทางโลกที่ทำมาแล้ว ที่ว่าชวนขวยมานะ อย่าเพิ่งว่าเป็นงานอันวิกฤตินะ งานการประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันเสียสละชีวิต”

เดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนา เวลาหลวงตาท่านเดินจงกรมจนตกทางจงกรม เดินทั้งวันทั้งคืน คำว่า “เดินทั้งวันทั้งคืน” งานต่อเนื่อง งานต่อเนื่องนี้แสนยากนะ งานทำเริ่มต้นขึ้นมา ไฟ

ไหม้ฟาง ไ้พวกไฟไหม้ฟางไง ฮีตฮักอยู่พักหนึ่ง ฮีตฮักอยู่พักหนึ่ง พอไปช่วงกลาง ช่วงปลาย ล้มเหลวหมด

นี่ไง การทำต่อเนืองๆ แล้วการทำต่อเนือง ๗ วัน ๗ คืน ๗ เดือน ๗ ปี เวลาทำต่อเนืองขึ้นไป เวลาทำต่อเนือง การทำต่อเนืองมันต้องมีเหตุมีผลของมันถึงทำต่อเนืองได้ ถ้าเรามีเหตุมีผล เราทำสิ่งใดแล้วมันสงบระงับเข้ามา ทำแล้วมันมีประโยชน์ขึ้นมา เราจะชื่นใจ เราจะทำแล้วจะมีความสุขของเราไป

ทำต่อเนืองๆ ทำแล้วไม่ได้ผลสิ่งใดเลย ทำแล้วมีแต่ความบีบคั้น ทำแล้วมีแต่ความทุกข์ ความยาก ทำอย่างนั้นมันก็ไม่ได้ประโยชน์สิ่งใดไป ถ้ามันจะได้มันก็ได้ที่ว่า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ เห็นไหม “อานนท์ เธอบอกเขาเถิด ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด อย่าบูชาเราด้วยอามิสเลย”

สิ่งที่เรามาบูชากันมันเป็นบูชาด้วยอามิส อามิสนี้ปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อดำรงชีวิต เป็นอามิส แต่เราก็ชวนขวยของเรา เพราะมันเกิดจากหน้าที่การงานของเรา เกิดจากพลังงานของเรา เราไปแลกเปลี่ยนเอาสิ่งนี้มาถวายทานไป

แต่ถ้าเราปฏิบัติบูชาๆ การเคลื่อนไหว การกระทำ กิจจัญณ สัจจัญณ มันเกิดการกระทำ มันเกิดเป็นความจริงขึ้นมา ใจมันได้สัมผัส มันเป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันตทิฎฐิโก “ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด” มันจะมีโอกาสได้ ได้สัมผัส

เวลามันสัมผัส เวลามันฟลุค มันเป็นขึ้นมา มันมหัศจรรย์มาก แต่ทำอีกไม่ได้ ทำอย่างไร จะให้เป็นอย่างนั้นอีกไม่ได้ เราต้องฝึกฝนๆ จนชำนาญในวสี ชำนาญในการเข้าออกใจ สมาธิมันก็เกิดยาก เวลาเกิดแล้วจะรักษาไว้ได้อย่างไร

แต่ถ้าผู้ที่ชำนาญแล้ว จิตตั้งมั่นๆ เพราะทำความสงบของใจบ่อยครั้งเข้าๆ จนมันตั้งมั่น พอมันตั้งมั่นขึ้นมา พอตั้งมั่นขึ้นมา ถ้ามันเป็นมิจาหรือว่าสมุทัยมันเจือปนเข้ามา มันก็เกียจไถมันไม่ทำอะไร แต่มันตั้งมั่นแล้ว ตั้งมั่นแล้วเวลามันเสื่อม เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา เรารู้ว่ามันจะเสื่อมไป เราต้องมีสติมีปัญญารักษามัน การรักษามันก็ฝึกหัด หน้าที่การงานทำอะไรก็อยู่กับงานนั้น ฝึกหัดให้มันเงาะจง เงาะจงคือสติ ถ้าเงาะจงมีสติ เราทำอะไรมันฝึกหัดให้เป็นจริตเป็นนิสสัย ถ้าเป็นนีสัยมันทำจริงทำจัง ทำสิ่งใดก็ทำเพื่อประโยชน์กับตัว แล้วเวลาเข้าทางจงกรม นั่ง

สมาธิ มันก็มีสติยับยั้งไม่ให้มันคิดนอกกลุ่มนอกทางไป นี่ถ้าธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันมีความชำนาญของมัน นี่เหตุที่มันปกป้องดูแล

โคตัวหนึ่ง ปล่อยให้มันไปเพ่นพ่านตามแต่ความพอใจของมัน

โคตัวหนึ่ง เราผูกเชือกไว้ ผูกไว้กับต้นไม้ เรามีหญ้ามีน้ำให้มันกิน นี่ก็เหมือนกัน เราดูแลรักษาหัวใจของเรา รักษาโคตัวนั้นไว้ เวลาเข้าทางจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ก็ดึงเชือกมา จับเชือกมา เอาโคนั้นมาใช้งาน ถ้าใช้งานขึ้นมา ทำให้มันดึงงามขึ้นมา นี่งานของเราๆ ที่ปฏิบัติบูชาๆ ปฏิบัติอย่างนี้ ปฏิบัติบูชาอย่างนี้ ถ้ามันได้ตามความเป็นจริง

โคถึก เวลามันแข็งแรงของมัน มันขวิดของมัน มันทำของมันด้วยอำนาจของมัน มันจะเตะมันจะถีบสิ่งใดก็ได้ หัวใจของเราเวลากิเลสตัดหาความทะยานอยากมันบีบคั้นในหัวใจ มันจะทำอะไรก็ได้ ทำอย่างไรก็ได้ แต่เรามีสติมีปัญหา เราฝึกโคตัวนั้นให้เชื่อง ฝึกโคตัวนั้นให้อยู่ในอำนาจของเรา ฝึกหัวใจของเรา พลังงาน ความรู้สึก ความคิดที่มันแผ่กระจายไป ความคิดที่มันคิดคั่น ความคิดที่มันถือตัวถือตนว่ามีปัญญามาก ความคิดที่ว่ารู้ปัญญา รู้ซึ่ง รู้ทุกอย่างไปหมด

ถ้ามีสติเท่าทัน เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ผลของมันคือปล่อยวาง ผลของมันคือความสงบ ผลของมันคือความสงบระงับ ความสงบระงับ พลังงานที่เคลื่อนที่ที่เร็วที่สุด พอมันสงบระงับแล้วมันมีพลังงานในตัวของมัน มันจะมีความมหัศจรรย์ๆ ถ้าทำได้จริงนะ นี่สมาธิจริงๆ มันมีสติ มีผู้บริหาร มีผู้จัดการ ใจ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

จิตเวลามันฟุ้งมันซ่าน มันคิดต้องการจะไปเที่ยวทัศนศึกษา พอมันไปแล้ว ไปเห็นแล้วก็เท่านั้นแหละ ไปแล้วก็พอใจ นี่ไง เวลามันคิดๆ มันอยากจะไปทัศนศึกษา มันอยากรู้ อยากเห็น นี่เวลาปัญญาเท่าทันมันปล่อยวางหมดเลย ไปมาแล้ว รู้รอบขอบชิดแล้ว ทำสิ่งใดเราก็รู้เท่าหมดแล้ว นี่สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วถ้าจิตสงบแล้วร่างกายก็แข็งแรง สุขภาพกาย สุขภาพจิตดีไปหมดเลย ถ้าดีไปหมดเลย แต่กิเลสมันอยู่กับหัวใจของเรา อวิชชาความไม่รู้มันก็อยู่ มันก็แห่ มันก็ทำให้เราทุกข์เรายากตลอดไป

เวลาเราทำหน้าที่การงานนี้ไม่ใช่กิเลสนะ เวลาถ้ามันเป็นกิเลส เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาก็เป็นกิเลสดี เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ถ้ามันเป็นสัมมาทิฐิความถูกต้องดีงาม อัน

นั่นเป็นมรรค แต่ถ้านั่งสมาธิภาวนา ความอยากได้ อยากดี อยากเป็น อันนั้นเป็นกิเลส กิเลส เพราะค้นหาความทะยานอยากคือสมุทัย ทำหน้าที่การงานของเรา ทำหน้าที่การงานเพราะเรา เกิดเป็นคน เกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัยเป็นปัจจัย ๔ ปัจจัยนี้เราทำหน้าที่ การงานของเรา แล้วเรามีคุณธรรมในหัวใจของเรา นี่เราทำเพื่อดำรงธาตุขันธ์ ดำรงธาตุขันธ์ เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนให้เรามีความเพียร ชอบ ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ ถ้าความเพียร เห็นใหม่ เราเกิดมามีชีวิตขึ้นมาจากพ่อ จากแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก เราก็ดูแลพ่อแม่ของเรา เราทำเพื่อประโยชน์กับเรา เราหา ปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อชีวิตนี้

แล้วถ้าชีวิตนี้ ใช้ชีวิตทางโลก แล้วถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เรา อยากจะมีเวลาในการประพฤติปฏิบัติ เราบวชเป็นนักพรต เราบวชมาถือพรหมจรรย์ ถ้าถือ พรหมจรรย์นี้เลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง เข้าขึ้นมาเราพยายามบิณฑบาตเลี้ยงชีพ เลี้ยงชีพขึ้นมา จิตใจ ของเราไม่ฟุ้งซ่านจนเกินไป ปัจจัยเครื่องอาศัยเราก็พอประมาณของเรา เราอยู่โคนไม้ อยู่ในเรือน ว่าง อยู่ต่างๆ เราต้องการความสงบสงัด เราต้องการเวลาของเรา เราไม่ต้องการไปบำรุงรักษา เรา ไม่ต้องการรับผิดชอบมาก เพื่อสงวนเวลานั้นมาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา นี่มันสมบูรณ์ของ มัน ถ้าสมบูรณ์ของมัน ถ้ากิเลสมันไม่แข่งหน้าแข่งหลังนะ ถ้ากิเลสมันไม่ยุไม่เหี่ยวนะ

ถ้ากิเลสมันยุมันเหี่ยว เห็นใหม่ “ทำคุณงามความดีขนาดนี้ บวชเป็นพระเป็นเจ้าขนาดนี้ สิ่งใดก็ขาดตกบกพร่องไปหมดเลย” ขาดตกบกพร่อง มันขาดตกบกพร่องที่ไหนล่ะ มันขาดตก บกพร่องเพราะความเพียรของเรา ขาดตกบกพร่องเพราะการเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา มัน บอกมันขาดตกบกพร่อง ขาดตกบกพร่องเพราะกิเลสมันยุมันเหี่ยวไป “มันต้องมีทุกอย่างสมบูรณ์ แบบแล้วเดี๋ยวเราจะเดินจงกรม ถ้าทุกอย่างสมบูรณ์แบบแล้วเราจะนั่งสมาธิภาวนา” มันหลอกไป ข้างหน้าตลอดเลย แล้วทำไม่ได้ เพราะอะไร เพราะสิ่งที่แสวงหาว่ามันไม่เคยพอ ไม่เคยพอ มัน ไม่สมบูรณ์ขึ้นมามันก็ไม่ได้ที่นั่งสมาธิภาวนาเสียที นี่ถ้ากิเลสมันยุมันเหี่ยวมันยุเหี่ยวอย่างนี้

แต่ถ้ามันมีสติปัญญาขึ้นมา เราเท่าทันหมดแล้ว เท่าทันหมดแล้ว ใช้สอยอย่างไรก็ไม่หมด หรอก คุณติ ภิกษุเราไม่สะสมไว้แรมคืน ถ้าแรมคืนไปแล้วพรุ่งนี้ใช้สอยมันก็เป็นนิสสัยคติย ปาจิตตีย์ บรรจุภัณฑ์นี้ได้มาเราก็ใช้สอยในวันนี้ ใช้สอยวันพรุ่งนี้เราก็หาของเราใหม่ มันก็ ตลอดไป มันจะขาดแคลนไปที่ไหน มันสดๆ ร้อนๆ

คุณิ ฆราวาสเขาหวังมรรค หวังบุญกุศลของเขา เขาต้องหาอยู่หากินของเขาขึ้นมา เขามีใจ เป็นกุศล ของเขาให้เราสดๆ ร้อนๆ ทุกวันเลย ถ้ากิเลสมันรู้เท่าๆ มันรู้เท่าอย่างนี้ มันรู้เท่า แล้วมันไม่ต้องดิ้นรน ไม่ต้องมาบีบคั้นหัวใจใจ ถ้าไม่บีบคั้นหัวใจ งานมันก็เป็นงานขึ้นมา แล้ว พองานขึ้นมาก็ว่า “งานแค่นี้หรือ พระบวชมาแล้วก็เดินไปเดินมา นั่งสมาธิไม่เห็นทำงานอะไร เลย”

งานอันนี้แหละงานรื้อกพร้อชาติ งานถอนภพถอนชาติ ถอนการเวียนว่ายตายเกิด ถอนสิ่ง ที่มันทุกข์มันยากอยู่

ไอ้ที่เขาแอบเหงื่อต่างน้ำขึ้นมา เขาเลี้ยงร่างกายขึ้นมา เลี้ยงร่างกายขึ้นมาให้กิเลสมันตัว อ้วนๆ สิ่งนั้นมันทำประโยชน์ นี่มันเป็นประโยชน์ ประโยชน์โลก จิตเป็นกุศลๆ ถ้าจิตเป็นกุศล มันคิดดีมันเป็นประโยชน์หมดแหละ ถ้าจิตเป็นอกุศล “เกิดมาเราเป็นคนทุกข์คนจน เราเป็นคน ลำบากลำบาก” มันคิดตั้งแต่จะทำเพื่อปัจจัยเครื่องอาศัยมันก็ตัดทอนตัวเอง จะประพฤติปฏิบัติ ขึ้นมาก็ “โธ้ย! เรายังไม่พร้อมเลย เราต้องแก้เหล่าก่อน” นี่มันตัดทอนไปตลอดเลยถ้าจิตมันเป็น อกุศล ถ้าจิตมันเป็นกุศลขึ้นมามันทำได้หมด

ทำหน้าที่การงานขึ้นมา เราก็มีสติของเราขึ้นมา เราก็มืดภาวนาของเรา โคตัวนั้นผูกเชือก มันไว้ โคตัวนั้น โคก็คือเราใจ ชีวิตได้มาจากพ่อจากแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก เราดูแล พ่อแม่ของเรา เราประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเรามีอำนาจวาสนาของเรา เราออกบวชออกประพฤติ ปฏิบัติของเรา มันก็ถือพรหมจรรย์ของเรา นี่เราทำของเรา มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน อยู่ที่ เรา แสวงหา อยู่ที่เราจะจริงจังมากน้อยขนาดไหน

ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เวลาได้มา ได้มาด้วยความทุกข์ความยาก การเกิดเป็น มนุษย์นี้แสนยาก เกิดมาแล้วเราทำประโยชน์สิ่งใด ทำประโยชน์กับโลก ทำประโยชน์กับชีวิต ของเรา ให้ครอบครัวเรามั่นคง ให้ทุกอย่างอุดมสมบูรณ์เพื่อชาติเพื่อตระกูลของเรา ของเราใจ แล้วตัวตนของเราละ แล้วถ้าเป็นจริงของเราขึ้นมา เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาแล้ว มีประโยชน์อะไรสิ่งใดกับเราบ้าง เราทำประโยชน์อะไรกับหัวใจของเราบ้าง ถ้าทำประโยชน์กับ หัวใจของเรา

คุณิ วัฒนธรรมๆ เขามาเที่ยวประเพณีวัฒนธรรม เขาไม่เคยเห็น นี่ยิ้มสยามๆ ยิ้มสยามคือ ยิ้มออกมาจากใจ ยิ้มออกมาจากการขัดเกลาของศาสนา ยิ้มออกมาจากการขัดเกลาของธรรมะ

ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้แต่เป็นวัฒนธรรมมันยังมีความนุ่มนวลเลย แล้วถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาในใจของเรามันจะขนาดไหน

นี่ ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้วนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ แล้วเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ถ้าการปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย แล้วการเป็นพระอรหันต์ เราศึกษามาแล้วมันสูงส่ง มันสุดเอี่ยม เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านบวชมาแล้ว เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ถ้าสร้างบุญกุศลก็ได้ เป็นเทวดา ก็อยากเป็นเทวดา เทวดาต้องเวียนว่ายตายเกิด ก็อยากเป็นพรหม ถ้าเป็นพรหมก็ยังต้องหมคอาชुขัย อยากนิพพาน นี่มันเป็นความจริงเพราะอะไร เพราะมันทุกขอยู่ที่ใจนี้

เวลาทุกขอยู่ที่ใจ ถ้ามันทำได้จริง ทำได้จริง เริ่มต้นขึ้นมามันก็จับปลัดจับผลูทั้งนั้นแหละ เพราะงาน งานทางธรรม งานทางนามธรรม งานในหัวใจ ขนาดงานทางเอกสารมันยังผิดพลาดได้เลย แล้วงานของเรา สติมันก็เป็นนามธรรมทั้งนั้น แต่เวลาทำขึ้นมาแล้วสติมันเป็นสัจจะเป็นความจริงเลย แล้วทำสมาธิขึ้นมา เวลามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มันจับต้องได้เลย จิตเห็นอาการของจิต มันเป็นความจริง

เวลาทฤษฎีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนทฤษฎีความจริงทั้งนั้นแหละ แต่เวลาทำขึ้นมาแล้วมันจินตนาการ มันคาดมันหมายขึ้นไป มันสร้างภาพทั้งนั้นแหละ ความสร้างภาพมันก็เป็นอันหนึ่ง มันต้องสร้างภาพ มันต้องมีความผิดพลาดเป็นธรรมดา แต่ถ้าคนทำได้จริงขึ้นมาแล้ว คนทำจริงมันต้องพูดด้วยความจริงสิ เวลาเราทำที่แรกเราว่าเราถูกต้องดีงามของเรา แต่มันไม่เป็นความจริงสักอย่างเลย แล้วมันเสื่อมไปหมดเลย ถ้ายังเชื่อความจริงอันเสื่อมสภาพอันนั้น เราก็ยังจะล้มลุกคลุกคลานอย่างนั้นตลอดไป

ถ้าเราพลิกเพลงหาช่องทาง หาวิธีการของเรา ถ้าเราทำจริงขึ้นมา เอ๊ะ! เออ! มันจับต้องได้ มันจับต้อง จิตเห็นอาการของจิต มันเห็นอาการของมัน มันพิจารณาของมัน มันแยกแยะของมัน

คูลี มหายานเขาบอกเลย เวลาจะถอดจิตเหมือนกับปลอกกล้วย เวลาเป็ลือกกล้วยกับกล้วย มันไม่ใช่อันเดียวกันเลย กายกับจิตมันไม่ใช่อันเดียวกัน เวลาเขาจะถอดจิตออกจากร่าง มหายานของเขา พระโพธิสัตว์ เขาจะสร้างสมบุญอุทิศการของเขาไปตลอด เขาใช้แต่ฆานโลกีย์ เวลาเขา

จะเอาจิตออกจากร่างเขาบอกว่า “เหมือนปอกกล้วยเลย” เขาชำนาญขนาดนั้น เขาพูดเปรียบเทียบได้ กล้วยนี้ปอกเปลือกก็ ปอกเปลือกกล้วย เปลือกกล้วยไม่ใช่กล้วย จิตก็ไม่ใช่กาย แล้วจิตมันออกจากกายอย่างไร คนทำเขาทำได้แค่นั้นเขาพูดได้แค่นั้นแหละ

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ ให้อภัยกล้วยกับเปลือกกล้วยมันก็เป็นเรื่องของจริง มันเป็นสัจจะความจริงอันหนึ่งอยู่แล้ว แล้วกายกับใจมันก็เป็นความจริงอันหนึ่งอยู่แล้ว แล้วปอกกล้วยกับกล้วยมันก็เป็นฉานโลกีย์ มันจะได้อะไร คุณิ ระลึกอดีตชาติได้ รู้วาระจิตต่างๆ มันเป็นพลังงานทั้งนั้นนะ มันไม่ใช่มรรค

เวลาเป็นมรรค จิตสงบแล้วจิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นกาย จิตเห็นเวทนา จิตเห็นจิต จิตเห็นธรรม พอจิตเห็นธรรมขึ้นมาเรื่อยๆ วิปัสสนา มันแยกมันแยะของมัน งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ ความชอบธรรม งานชอบ งานการรื้อหรือชาติ ไม่ใช่่งานไปรับรู้ความรู้สึกของคน ความรู้สึกของเรา เรายังไม่รู้เรื่องเลย แล้วเราไปรับรู้ความรู้สึกของใครล่ะ นี่ความเป็นจริงของเรา เห็นไหม ถ้ามันเป็นมรรคขึ้นมาเป็นมรรคอย่างนี้ เวลามันพิจารณา มันแยกแยะของมัน มันเป็นไตรลักษณ์ เป็นไตรลักษณ์เป็นอย่างไร

ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา นี่ไง จิตเห็นอาการของจิต แล้วมันเป็นความจริง ความจริงขึ้นมา แยกแยะขึ้นมา มันเป็นวิปัสสนา วิปัสสนามันเป็นมรรค เป็นมรรค คิดดูสิ งานชอบ เพียรชอบ ความระลึกชอบ อตตกิลมถานุโยค ทำแล้วมันผิดพลาดไป กามสุขัลลิกานุโยค ทำแล้วมันนุ่มนวลเกินไป ถ้ามันสมดุลของมัน สมดุลแล้วมันคลายตัวออกๆ สัมผัสมันบางลงๆ จนเวลามันถึงที่สุดของมัน มันสมดุลของมัน นี่ก็จัญฉาน สัจจัญฉาน มันขาด นี่ไง มรรคมันเป็นอย่างนี้ สัมผัสมันขาดไป

สังโยชน์ ๑๐ พระโศคาบันละได้ ๓ พระสภิกาทาคามี กามราคะ-ปฏิฆะอ่อนลง พระอนาคามี ปฏิฆะ-กามราคะขาดไป พระอรหันต์นะ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สัตถัพพตปรามาส กามราคะ ปฏิฆะ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุททัจจะ อวิชชา สังโยชน์ ๑๐ ขาด มันขาดอย่างไรละ มันขาดออกไปจากใจอย่างไร

ถ้ามันสมดุลของมันก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลามันขาดเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป พระโศคาบันเกิดอีก ๓ ชาติ พระสภิกาทาคามีอีก ๓ ชาติ พระอนาคามีไม่เกิดบนกามภพ พระอรหันต์สิ้นกิเลสไป เป็นสมณะ ๔ ประเภท บุคคล ๔ คู่ นี่การประพฤติปฏิบัติ มรรคผลของเรา นี่มรรค

ในพระพุทธศาสนา ไม่ใช่ไปรู้ผู้อื่นๆ แล้วบอกว่า “บ๊อบบ๊อบ” มันต้องคน
รู้ด้วยมันถึงจะบอกได้ว่าอันไหนบ๊อบบ๊อบ อันไหนเป็นมรรค ถ้าไม่มีคนรู้จริง ให้อ่านบ๊อบ
บ๊อบนั่นมันดีงาม ดีงามเพราะอะไร เพราะเป็นฉานโลกีย์ พูดแล้วรู้เรื่อง ให้อ่านโลกๆ มันคุย
กันรู้เรื่อง พอพูดเรื่องมรรคมันงงเลยล่ะ พอเข้าเรื่องมรรคมันไปไม่เป็น มันเดินไม่ถูก

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ของเราท่านค้ำมาที่นี้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ท่านสอน
อย่างนี้ ฟังธรรมๆ ตอกย้ำหัวใจของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา นิธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า สัจธรรม แล้วหัวใจของเราพยายามฝึกฝน ฝึกหัดให้มันมีคุณธรรม ให้มันงอก
งามขึ้นมาในหัวใจของเรา มันจะเป็นประโยชน์กับเรา เอวัง